

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 6. september 2022
Sagsnr.: 2022-0035-0315
Dok.: 2466334

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål AI fra Folketingets Social- og Ældreudvalg den 7. september 2022.

Spørgsmål AI

Hvad agter ministeren at gøre for at forhindre, at ganske små børn kan blive pålagt at betale sagsomkostningerne i en sag, som familien har kørt mod kommunen, og vil ministrene samtidig redegøre for, hvordan regeringen vil sikre barnets og familiens retssikkerhed i sådanne sager mod det offentlige, når frygten for en stor økonomisk byrde kan risikere at afskrække dem fra at få prøvet deres sag ved domstolene? Der henvises til artiklen "Bom-sagen tager bizar drejning: Tvangsfjernet pige på 8 år dømt til at betale kæmpe erstatning til Hjørring kommune" fra denoffentlige.dk den 17. maj 2022.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DD).

Tak for ordet.

Lad mig først og fremmest slå fast med syvtommersøm, at det er vigtigt for mig som justitsminister at sikre, at vi har et godt og fair retssystem. Retssikkerheden skal altid være i orden her i Danmark.

Det gælder selvfølgelig også for børn. Og ikke mindst børn, som står i den ulykkelige situation, at de er blevet tvangsanbragt uden for hjemmet.

Det er vigtigt for mig indledningsvist at sige, at jeg – ligesom social- og ældreministeren – ikke vil kommentere rettens afgørelse i den konkrete sag, som spørgeren henviser til.

Jeg vil i stedet svare på det, der er kernen i spørgsmålet til mig: Kan børn, der er eller har været tvangsanbragt, risikere at skulle betale sagsomkostninger, hvis deres forældre vælger at føre en sag mod kommunen om tvangsanbringelsen?

Med ”sagsomkostninger” mener jeg det beløb, som retten fastsætter, at den ene part skal betale til den anden part til dækning af blandt andet udgifter til advokat.

Vi har lige hørt social- og ældreministeren forklare, hvordan tvangsanbringelsessager bliver behandlet af kommunen, og at der er særligt gode muligheder for at klage til Ankestyrelsen.

Når vi taler om domstolenes behandling af sager om tvangsanbringelse, er det vigtigt at sondre mellem to forskellige typer af sager:

Den ene type sag drejer sig om selve tvangsanbringelsen uden for hjemmet. Her ønsker forældrene, at Ankestyrelsens afgørelse om tvangsanbringelse bliver indbragt for retten.

Den anden type sag drejer sig om, at forældrene anlægger en sag mod kommunen om godtgørelse. Her ønsker forældrene at få udbetalt et pengebeløb af kommunen, fordi de mener, at børnene uberettiget har været tvangsanbragt uden for hjemmet, og at kommunen har begået fejl.

Da der er tale om to forskellige typer af sager, er der også forskel på, hvorvidt der overhovedet skal betales sagsomkostninger. Det vil jeg forklare nærmere nu. Herefter vil jeg komme ind på, om det ifølge loven i givet fald så er børnene eller forældrene, der skal betale omkostningerne.

Den ene type sag drejer sig som sagt om, at domstolene foretager en prøvelse af, om en tvangsanbringelse uden for hjemmet er lovlig. Altså sager, hvor man får retten til at se på Ankestyrelsens afgørelse.

I den type sager gælder der nogle særlige retssikkerheds-garantier:

Det koster nemlig ikke noget at få en tvangsanbringelses-sag indbragt for retten. Man skal ikke betale retsafgift, og staten betaler for en advokat til familien. Man kan heller ikke blive dømt til at betale sagsomkostninger til Ankestyrelsen, hvis man hæver, eller hvis man taber, sagen.

I de her retssager, der handler om selve tvangsanbringelsen, er der altså nogle særlige retssikkerhedsgarantier. Det er regler, som beskytter barnet og familien. Sådan skal det selvfølgelig være.

Familien har også mulighed for under sagen at nedlægge en påstand om godtgørelse fra kommunen. De kan altså få retten til at se på, om betingelserne for at få godtgørelse – altså et pengebeløb – er opfyldt. Dette indebærer, at retten også forholder sig til, om de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt, herunder om kommunen har begået fejl.

Så for at opsummere: Nej, barnet eller forældrene skal ikke betale sagsomkostninger til kommunen, hvis de vælger at indbringe en sag om tvangsanbringelse for retten. Og de får også dækket deres egne udgifter til advokat. Det er med andre ord gratis at få domstolens ord for, om tvangsanbringelsen er lovlig. Og hvis man i sådan en sag kræver godtgørelse, så tager retten også stilling til det – det koster ikke noget.

Så er der den anden type sag: Her anlægger forældrene en sag om godtgørelse mod kommunen, fordi man mener, at kommunen har begået fejl.

Sådan en sag handler ikke kun om grundlaget for tvangsanbringelsen. Den handler også – og især – om, hvorvidt de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt.

En sådan sag kan blive anlagt, selv om retten tidligere har fastslået, at det var en korrekt afgørelse, at et barn er blevet tvangsanbragt. Forældrene kan i denne situation altså vælge at anlægge en sag om godtgørelse mod kommunen, hvis de stadig mener, kommunen har begået fejl.

Her er det de almindelige regler om sagsomkostninger, der finder anvendelse. Det vil sige, at den part, der hæver

eller taber sagen, som udgangspunkt skal betale sagsomkostninger til den anden part.

Der er mange gode grunde til, at reglerne om sagsomkostninger er, som de er. Helt overordnet handler det om, at hvis man vælger at føre en sag ved domstolene, så må man også være forberedt på at skulle betale modpartens udgifter, hvis man har en dårlig sag og taber.

Det var spørgsmålet om, hvorvidt der overhovedet skal betales sagsomkostninger. Hvis der så skal betales sagsomkostninger, er spørgsmålet, om det er børnene eller forældrene, der skal betale?

Børn og unge under 18 år kan ikke selv anlægge en retssag. Det er børnenes værger, der skal anlægge sagen på vegne af børnene. Værgerne vil i praksis oftest være forældrene.

Anlægger værgerne en retssag, er det barnet selv, der er part i sagen, og det er derfor ifølge den lov, der er vedtaget, barnet selv, der hæfter for sagsomkostninger, hvis sagen for eksempel tabes.

Ligesom med de fleste andre ting i barnets liv, er det altså forældrenes valg, om de vil føre en sag på barnets vegne.

Det er derfor også forældrene, der skal tage stilling til, om de vil føre sagen, selv om de risikerer, at barnet skal betale sagsomkostninger, hvis de taber sagen eller hæver den.

Det er et stort ansvar for forældrene.

Forældrene kan vælge at betale sagsomkostningerne, hvis de har ført en sag på barnets vegne, som de ender med at hæve eller tabe.

Hvis man har en lav indkomst, kan der være mulighed for at få fri proces til sagen, hvis Civilstyrelsen vurderer, at der er rimelig grund til at føre sagen. I disse tilfælde vil staten betale for omkostningerne i forbindelse med retssagen. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis retten har fastslået, at tvangsanbringelsen ikke var lovlig.

Og lad mig så igen afslutningsvis understrege, at der altså gælder særlige regler, hvis man indbringer en afgørelse om tvangsanbringelse for retten. Her skal der ikke betales sagsomkostninger til modparten, ligesom staten betaler for en advokat til familien.

Tak for ordet.